

Post Nostalgia

Μανώλης Ηλιάκης - 14/04/2021

design meets utopia

Η πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση πραγματοποιήθηκε στον εκθεσιακό χώρο Ρομάντσο στις 21 Μαρτίου - 3 Απριλίου 2019

Η ΕΚΘΕΣΗ

Οι εφαρμοσμένες τέχνες της περιόδου 1950-1970 (αρχιτεκτονική, γραφιστική, product design, fashion design, κ.ά.) χαρακτηρίστηκαν από έναν μελλοντολογικό οραματισμό και τον πειραματισμό με ουτοπικές αναζητήσεις, ενσωματώνοντας μια γενικότερη αισιοδοξία για το μέλλον του μοντέρνου κόσμου. Η ιστορία δεν επιβεβαίωσε τις περισσότερες από αυτές τις «προβλέψεις», οπότε η σημερινή ανάμνηση αυτού του μελλοντολογικού-ουτοπικού Design δεν αφορά κάτι που υπήρξε, αλλά ένα μέλλον που δεν ήρθε.

Από την άλλη πλευρά, στο σύγχρονο Design επανέρχονται όλο και πιο συχνά στοιχεία της περιόδου 1950-1970, επιχειρώντας την ουσιαστική επανασύνδεση με το αισιόδοξο αλλά ανολοκλήρωτο πρόγραμμα του μοντερνισμού, με αποτέλεσμα το παρελθόν να επανεμφανίζεται στο παρόν ως επιθυμία για αλλαγή.

Το Design, γενικά, ενσωματώνει αφενός τον οραματισμό για ένα καλύτερο μέλλον, αφετέρου μια ιδιαίτερη μορφή νοσταλγίας δευτέρου επιπέδου, μια μετα-νοσταλγία (post-nostalgia) για τα όνειρα που σημάδεψαν κάποιες εποχές και ποτέ δεν πραγματοποιήθηκαν. Αυτή η μετα-νοσταλγία αναφέρεται στο ουτοπικό στοιχείο που εμπεριέχει η μνήμη, και στέκεται κριτικά απέναντι στη συνηθισμένη ωραιοποίηση του παρελθόντος και στις «ρετρό» αναβιώσεις. Με βάση το παραπάνω σκεπτικό, η Σχολή Βακαλό Art & Design διοργάνωσε το διετές ερευνητικό πρόγραμμα «post-nostalgia: Το Design συναντά την ουτοπία» (Ιανουάριος 2017-Δεκέμβριος 2018), με σκοπό την έρευνα και την εκπόνηση ατομικών έργων γύρω από την ιδέα του Design ως υλικού φορέα συλλογικής και ατομικής μνήμης, αλλά και κριτικού ουτοπικού οραματισμού, με βασικές αναφορές την περίοδο 1950-1970 και τη σύγχρονη εποχή. Οι δεκαεπτά συμμετέχοντες και συμμετέχουσες, που προέρχονται από τους χώρους της αρχιτεκτονικής, της οπτικής επικοινωνίας, της σκηνογραφίας, των εικαστικών τεχνών, του sound design και της θεωρίας/ιστορίας, επιλέχθηκαν με κριτική διαδικασία, και προχώρησαν στη διεξοδική έρευνα και επεξεργασία των προτάσεών τους με τη συμβουλευτική υποστήριξη (mentoring) της συντονιστικής επιτροπής, ενώ παράλληλα συνεργάστηκαν συστηματικά στο πλαίσιο ενός προγράμματος ομαδικών συναντήσεων με ανταλλαγή απόψεων και εργαστηριακών σεμιναρίων, με παρουσίαση της εξέλιξης της δουλειάς τους. Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα έργα που δημιούργησαν, μέσα από αυτήν τη διαδικασία, οι ερευνητές του προγράμματος post-nostalgia. Το πρόγραμμα «post-nostalgia: Το Design συναντά την ουτοπία» αποτελεί την πρώτη μεγάλης κλίμακας συστηματική έρευνα που πραγματοποιείται στην Ελλάδα γύρω από τη θεωρία και την ιστορία των εφαρμοσμένων τεχνών, στην οποία βασική παράμετρος υπήρξε η ανάδειξη των κοινών τόπων της επιστημονικής μελέτης και της δημιουργικής καλλιτεχνικής εργασίας, ενώ γενικότερος στόχος ήταν η κατάδειξη του καθοριστικού ρόλου του Design στη ζωή, στην κοινωνία και στον στοχασμό.

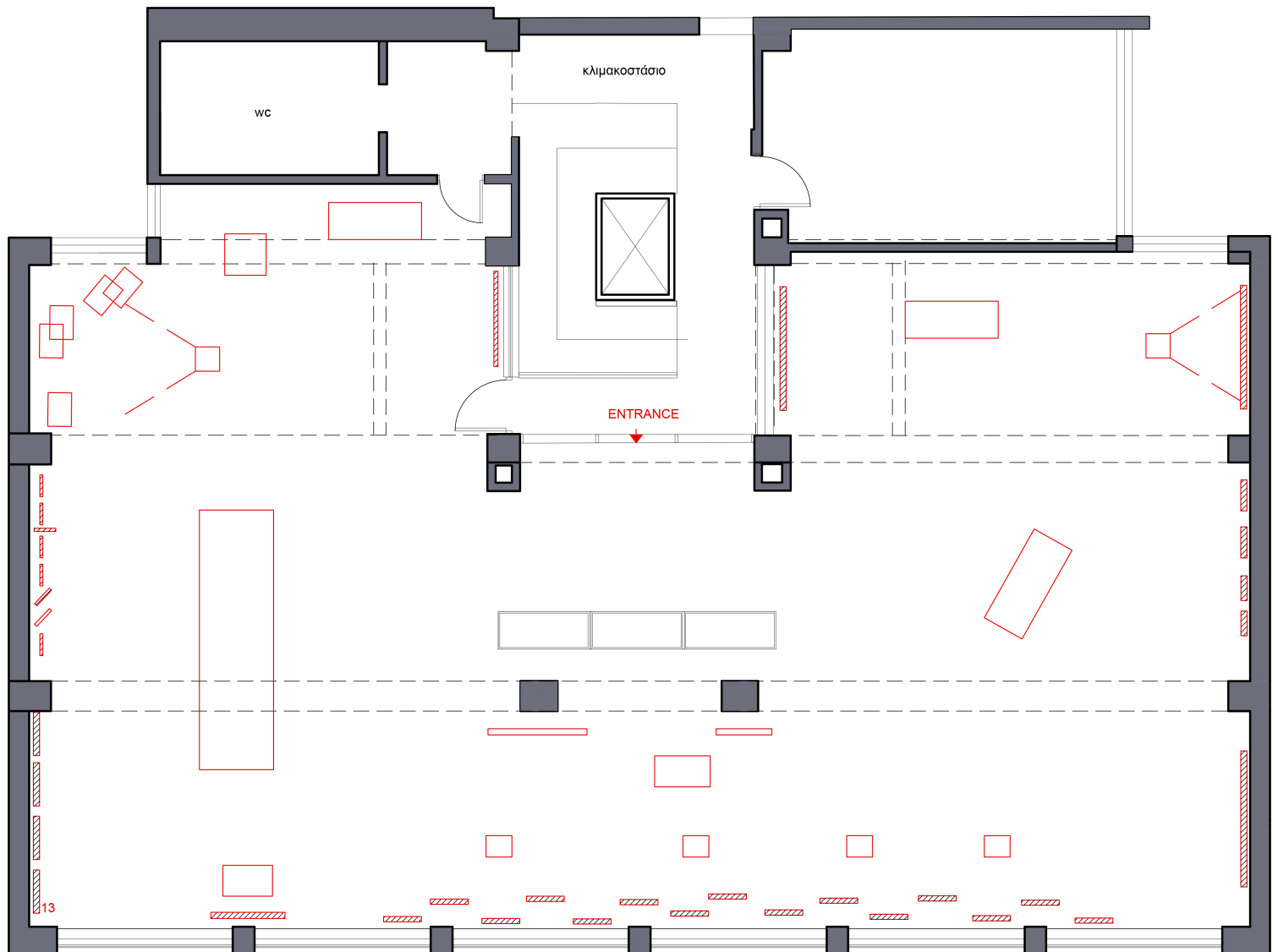

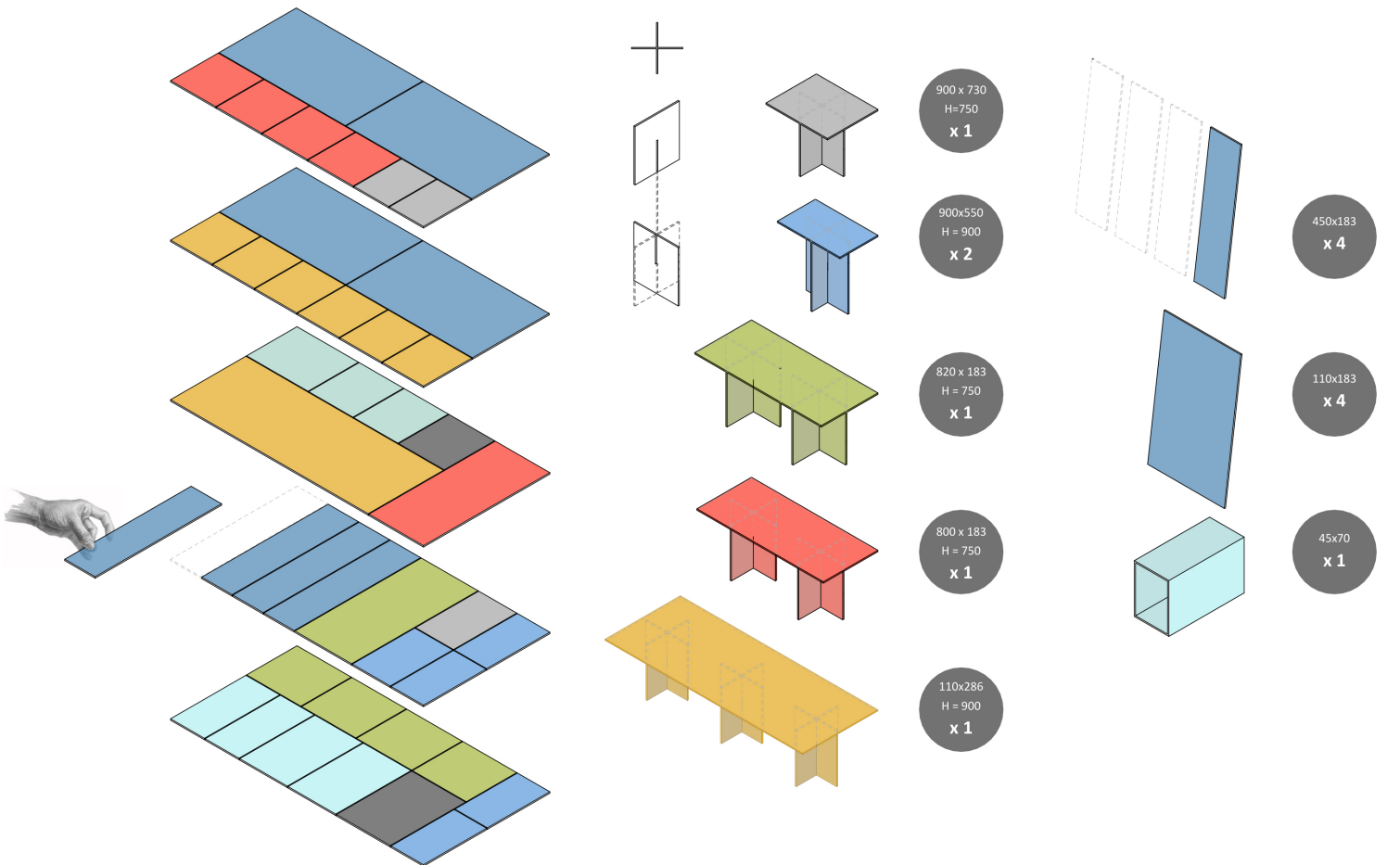
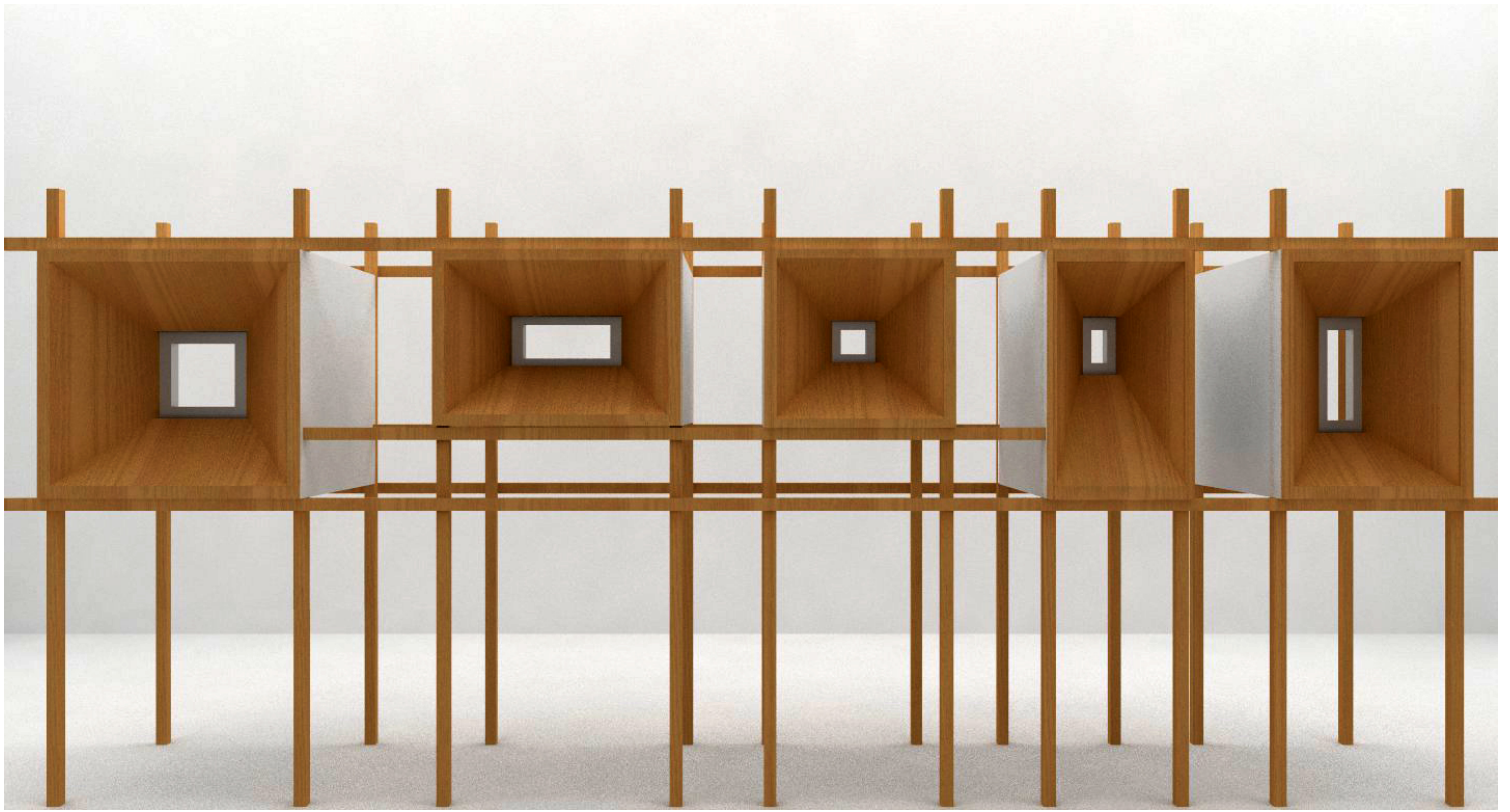
Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Τα εκτιθέμενα έργα ήταν το τελικό αποτέλεσμα ενός διετούς ερευνητικού προγράμματος, και προέκυψαν μέσω ατομικής εργασίας αλλά και ομαδικής ζύμωσης ιδεών. Έτσι, συνυπάρχουν και "επικοινωνούν" στο

πλαίσιο της έκθεσης με ουσιαστικό τρόπο και όχι τεχνητά και επιτηδευμένα. Οι ιδέες της οικονομίας και της ελάχιστης διάστασης στην κατασκευή, χαρακτηριστικές τού ύστερου μοντερνισμού, εφαρμόστηκαν στον σχεδιασμό της έκθεσης: α) Όλες οι υποστηρικτικές κατασκευές για την παρουσίαση των έργων προέκυψαν από 5 φύλλα μοριοσανίδας (chipboard) διαστάσεων 3660 x 1850 χιλ.. Χρησιμοποιήθηκαν 100% οι επιφάνειες των 5 φύλλων και δεν περίσσεψαν κομμάτια. Με τη βοήθεια ενός προγράμματος cutting optimization, αξιοποιήθηκε στο μέγιστο το υλικό. β) Η μοριοσανίδα ήταν ένα οικονομικό και επαναστατικό υλικό την περίοδο του 1950-1970, το οποίο χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον για τη μαζική παραγωγή επίπλων, προκειμένου να είναι οικονομικά προσιτά σε όλους. Με τη χρήση του ίδιου υλικού στην έκθεση υπάρχει μια νοηματική σύνδεση με την εποχή που διερευνάται. Εκείνη την περίοδο χρησιμοποιούνταν συχνά τοξικά υλικά για την παραγωγή των μοριοσανίδων. Αυτές που χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση δεν περιέχουν τοξικές χημικές ενώσεις, όπως η φορμαλδεύδη. γ) Οι επιφάνειες και τα stand προβολής είναι κατασκευασμένα με τέτοιον τρόπο, ώστε να επαναχρησιμοποιούνται εύκολα σε εκθέσεις της σχολής Βακαλό. Σε κανένα σημείο των κατασκευών δεν χρησιμοποιήθηκαν βίδες ή κόλλα για τη συναρμογή. Σχεδιάστηκαν μισοχαρακτές ενώσεις, προκειμένου να λειτουργεί εύκολα η αντίληψη της επανάχρησης.

Οι κατασκευές αποτελούν ένα ουδέτερο φόντο για τα εκθέματα, χωρίς να τα ανταγωνίζονται. Έχουν τη δική τους σχεδιαστική αυτονομία. Τα έργα των συμμετεχόντων τοποθετήθηκαν έτσι στον χώρο, ώστε να δημιουργείται διάλογος μεταξύ τους και να ξεδιπλώνεται στον επισκέπτη, με ενδιαφέροντα τρόπο, η θεματική της έκθεσης. Δεν υπήρχε συγκεκριμένη ροή. Η περιήγηση στην έκθεση ήταν ελεύθερη. Ο καθένας μπορούσε να συνθέσει τη δική του μοναδική εμπειρία επίσκεψης.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

Ερμίνα Αποστολάκη / Στον απόηχο του παζαριού

Ισιδώρα Αρβανίτη / Τεκμήρια αστικής μυθοπλασίας

Άννα Βόκαλη / Το εξαίσιο πτώμα

Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου, Γιώργος Στρούζας / Η Σχολή της Ulm: Ξεκινώντας από την παιδαγωγική και φτάνοντας στον κόσμο

Joshua Yang / Cohesive fragmentation as narrative

Σταματία Θρουμουλοπούλου / Utopian fonts of Akis Panou

Δάφνη Καλά / BM. NB. VS.: Παίζοντας με τρεις Ουτοπίες

Λευτέρης Καλονάρης / Εθνικισμός και νοσταλγία

Μαριαλίζα Κάμπη / Epiclesis

Αγγέλα Μανδηλάρη / Some bodies some times

Μαρία Κουτούζη / Nostalgia for my demon: A Portrait

Μανώλης Μπαμπούνης / Αναζητώντας την ουτοπία του Δεσποτόπουλου στην πόλη

Βασιλική Παναγιωτοπούλου / Σολάρις, Αγάπη μου: Μεταξύ της βόμβας και του διαστημικού σταθμού

Κωνσταντίνος Παπαμιχαλόπουλος / Ισχύς μου η Αγάπη του Λαού

Γιώργος Ραμαντάνης / Μηχανή παραγωγής υπερλεξιστικής ποίησης Fafana AS38f

Καρίνα Σαμπάνοβα / False memory

Δανάη Τζώτζου / Underground

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

Σχολή Βακαλό Art & Design

Διεύθυνση: Κωνσταντίνος Γουναρίδης

Ιδέα, εκτελεστική διεύθυνση: Γιώργος Σ. Βλάχος, Μίλτος Φραγκόπουλος

Συντονισμός, επίβλεψη: Βαγγέλης Γεωργακόπουλος, Μανώλης Ηλιάκης, Βασίλης Μαρματάκης

Σχεδιασμός έκθεσης: Μανώλης Ηλιάκης

Σχεδιασμός οπτικής ταυτότητας και εντύπων: Βασίλης Μαρματάκης

Επικοινωνία: Αργυρώ Δοξάκη

Προβολή, web media: Γιώργος Γεωργούλας, Εύη Καπέλη

Υποστήριξη κατασκευών: Γιάννης Σούρδης

Τεχνική υποστήριξη: Τριαντάφυλλος Βυνηρής, Χρήστος Γκόγκας, Βασίλης Στογιάννης

Φωτογραφίες: Γιώργος Γεωργούλας, Μανώλης Ηλιάκης